

Samlerapport etter tilsyn av sykehjem i Hallingdal

Tema: Inneklima, renhold, sanitæranlegg, ulykkesforebygging, legionella og smittevern

2019

Tittel Tilsyn av sykehjem i Hallingdal 2019 – Samlerapport	Rapport nr. 2019-1
Tilsyn utført av Miljøretta helsevern Hallingdal v/Ingunn Håverstad og Line Aasli Moen (forfatter)	Dato Juni 2019
Stikkord Sykehjem, miljørettet helsevern, renhold, smittevern, inneklima, sanitære forhold, ulykkesforebygging, legionella	Godkjent Kommuneoverlegeforum 2019

1. Sammendrag

I perioden januar til april 2019 gjennomførte Miljøretta helsevern Hallingdal tilsyn med alle sykehjem i Hallingdal. Tilsynet ble gjort etter bestemmelser i forskrift om miljørettet helsevern. Det var særlig fokus på inneklima, forsvarlig renhold, sanitæranlegg, ulykkesforebygging samt smittevern.

Tilsynene vi har gjort har vært en del av en nasjonal tilsynskampanje om miljørettet helsevern i sykehjem. Målet med den nasjonale tilsynskampanjen har vært å bidra til et enhetlig og samordnet tilsyn innenfor miljørettet helsevern samt bidra til et større fokus på bomiljøet til eldre og beboere på sykehjem.

Tilsynene viser at standard på beboerrom var gjennomgående bra ved alle sykehjemmene vi besøkte. Hovedinntrykket vårt er at tilfredsstillende renhold. Rutiner for legionella var det flest sykehjem hadde forbedringspotensial på.

📷 Fellesrom på Gol helsetun.

2. Innhold

1.	Sammendrag.....	2
3.	Regelverk.....	4
4.	Bakgrunn for tilsynet.....	4
5.	Gjennomføring	4
6.	Funn og vurderinger	5
6.1.	Inneklima – funn	5
6.2.	Renhold – funn.....	7
6.3.	Ulykkesforebygging – funn	8
6.4.	Smittevern – funn	9
7.	Oppfølging etter tilsyn	10

📷 Inngangsparti;
Hemsedal Bygdaheim

3. Regelverk

Forskrift om miljørettet helsevern er hjemlet i folkehelseloven kapittel 3, og har som formål å bidra til gode miljømessige forhold i sykehjem, samt å fremme folkehelse og sikre beboere mot faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på helsen. Det er sykehjemmenes eiere og ledere som har ansvar for at kravene til miljørettet helsevern i sykehjemmene blir ivaretatt.

4. Bakgrunn for tilsynet

Tilsynene har vært en del av en nasjonal tilsynskampanje om miljørettet helsevern i sykehjem. Målet med den nasjonale tilsynskampanjen har vært å bidra til et enhetlig og samordnet tilsyn innenfor miljørettet helsevern samt bidra til et større fokus på bomiljøet til eldre og beboere på sykehjem.

📷 Fellesrom på Ål bu- og behandlingssenter

Sykehjem som tilsynsobjekt i kampanjen er valgt av flere grunner, blant annet fordi det er en sårbar gruppe som bor på sykehjem, som gjerne ikke har så stor valgmulighet i hvor de kan oppholde seg. Det har vært lite fokus på beboernes bomiljø fra andre tilsynsmyndigheter siste årene.

5. Gjennomføring

Vi ba virksomhetsleder, representant fra personalet, sykehjemslege, representant fra bruker-/pårørendeutvalg, ansvarlig for byggeteknisk og renholdsleder stille på tilsynene. Tilsynene ble gjennomført som et møte med gjennomgang av relevante spørsmål og dokumenter og befaring av fellesrom samt ett par beboerrom til slutt.

Tema for tilsynene var inneklima, forsvarlig renhold, sanitæranlegg, ulykkesforebygging samt smittevern.

6. Funn og vurderinger

Det er utarbeidet rapport til hver av hvert av de 7 sykehjemmene vi besøkte. Alle sykehjemmene er kommunale. Dette kapittelet oppsummerer de funn som er beskrevet i tilsynsrapportene til sykehjemmene.

Avvik og merknader:

- Avvik defineres som mangel på oppfyllelse av krav i regelverket.
- Merknad er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men der tilsynsmyndigheten mener det er forbedringspotensial.
- Dersom en merknad ikke rettes opp, kan forholdet over tid utvikle seg til å bli et avvik.

📷 Fellesrom på Geilotun bo- og behandlingssenter

Det ble til sammen avdekket 2 avvik og 8 merknader.

Begge avvikene gjaldt manglende rutiner for legionella-kontroll av sykehjemmene.

6.1. Inneklima – funn

6.1.1. Støy:

Det var i hovedsak lite problem med støy fra ventilasjon eller vibrering på sykehjemmene.

6.1.2. Lysforhold:

Stort sett gode lysforhold. Ett par sykehjem var i gang med å bytte ut eldre belysning til ny led-belysning. Ved et sykehjem ble det meldt om belysning som ikke optimal løsning for lysregulering på beboerrom. Det ble etterlyst mulighet for å dimme ned lyset særlig på natt når pleiere skal inn for å hjelpe.

📷 Beboerrom Geilotun bo- og behandlingssenter

6.1.3. Ventilasjon:

Flere av sykehjemmene hadde årlig serviceavtaler på ventilasjonsanlegg. Noen hadde bare serviceavtale på deler av ventilasjonsanlegg på sykehjemmet, der hvor dette var blitt oppgradert senere år. Sykehjem med nye ventilasjonsanlegg har kjøling på anlegget som er godt på varme dager.

Flå kommune gjennomførte innvendig rens og sjekk av ventilasjonsanlegget i 2017. Beskrevet i egen rapport med tydelig og informativ dokumentasjon.

Driftsmanual og rutiner for kontroll av ventilasjonsanlegget ligger i mange av kommunene inne i vedlikeholdsprogram.

To av sykehjemmene skulle i gang med større renoveringer av hele sykehjemsavdelinger (Gol og Ål). Her er utskifting av gammelt ventilasjonsanlegg en del av det som blir gjort. Sykehjemmet i Nes har bra anlegg og god luftkvalitet på korttidsavdelingen.

Oppgradering av ventilasjonsanlegget på gammel avdeling ligger inne i budsjett, men år for gjennomføring er ennå ikke vedtatt. Ventilasjon på gammel avdeling har ikke kjøling så her kan det bli varmt på varme dager.

6.1.4. Radon:

Alle kommunene hadde gjort målinger av radon, og ingen høye verdier påvist. Ett par av sykehjemmene var i ferd med å gjøre ny kartlegging av radon, for oppdaterte verdier i tråd med Direktoratet for stråling og atomsikkerhet sine anbefalinger: *- I bygninger hvor tidligere målinger viser stabilt lave radonnivåer under tiltaksgrensen på 100 Bq/m³, er det tilstrekkelig å måle cirka hvert tiende år, dersom det ikke har skjedd endringer i grunnforhold, bygningen eller ventilasjon i perioden.*

6.1.5. Temperatur

En gjenganger på sykehjem er utfordringer med justering av temperatur. Beboere som sitter mye av dagen ønsker ofte og ha det godt og varmt. Men det kan også blir for varmt. Noen rom kan oppleves for varme for eksempel på varme sommerdager, der det ikke er installert kjøling på ventilasjonsanlegget. På et sykehjem vi besøkte var det temperaturen på noen beboerrom i eldste del av bygget for høy. Dette skyldtes problem

med å regulere radiatorer. Det ble jobbet med å finne en løsning.

6.1.6. Vedlikeholdssystem:

I fire av seks kommuner i Hallingdal er sykehjem inkludert i kommunens vedlikeholdsprogram for drift og vedlikehold av kommunale bygg. Dette gjelder Hol, Ål, Gol og Hemsedal. Alt av vedlikehold blir dokumentert her, bla rutiner for vedlikehold av ventilasjonsanlegg. Flå kommune er i disse dager i gang med å etablere et elektronisk FDV-system. Nes kommune har etter det vi kjenner til manuelt vedlikeholdssystem.

Fellesrom på Flåheimen

6.1.7. Inneklimakartlegging:

Flere kommuner har gått til anskaffelse av såkalt av miljøkoffert for egenkontroll av CO₂, temperatur, luftfuktighet og radon. Det blir da målt ved behov og ønske.

6.1.8. Beboerrom:

Standard på beboerrom var gjennomgående bra ved alle sykehjemmene vi besøkte. God utførelse og standard. Det samme gjaldt badene på beboerrommene. De fleste av disse badene var utført med sklisikkert gulv. På et sykehjem var det vanlig fliser på bad, men her fikk tilbakemelding om at det var godt innarbeid praksis at beboerne stod på håndkle etter dusjing.

Bruk av dobbeltrom: Det kom fram under et tilsyn at det på grunn av sprengt kapasitet hadde vært nødvendig å bruke dobbeltrom. Vi anbefaler kapasiteten på sykehjemmet tas opp til politisk vurdering. I følge forskrift om sykehjem skal sengerommene som hovedregel være enerom. Kommunene bør derfor ikke planlegge for bruk av dobbeltrom.

6.2. Renhold – funn

Et godt renhold skal bidra til å oppnå trivsel, hygiene og godt inneklima, samtidig som det forlenger levetiden på materialer og inventar. For å oppnå dette må renholdet gjennomføres etter en plan.

Hovedinntrykket vårt er at renholdet er tilfredsstillende ved sykehjemmene i Hallingdal.

📷 Gangareal Elverhøy helsetun

6.2.1. Renholdsplan

Alle sykehjemmene har renholdsplaner. En renholdsplan beskriver metode og frekvens for rengjøringen.

6.2.2 Frekvens av renhold

Vi fant at renhold utføres hovedsakelig bare ukedager på sykehjemmene, ikke i helger. Når det er langhelg som påske merkes det på renholdet. Ofte velger kommunen å sette inn én ekstra dag med renhold i slike perioder.

6.2.3 Smittevern

Sykehjemmene har gode rutiner for renhold for å begrense smitte når det er sykdom som omgangssyke. Da er det rutiner for ekstra smittevask og rutiner for å begrense smittespredning. Flere av sykehjemmene har tilgang på Decon-x maskin ved særlige smitteverntiltak.

Det er jevnt over god dialog mellom renholderne og ansatte på sykehjemmene, noe som er en stor fordel for godt renhold. Ansatte på sykehjemmet kan bli gi direkte beskjed hvis det skulle være behov for ekstra smittevask enkelte steder.

6.3. Ulykkesforebygging – funn

6.3.1. Velferdsteknologi:

Flere av sykehjemmene har begynt å ta i bruk velferdsteknologi for å øke beboernes sikkerhet. Det kan nevnes pasientvarslingssystem for demente med overvåking av dører.

6.3.2. Fallregistrering:

Alle sykehjemmene foretar fallregistrering. Fall og andre uønskede hendelser føres også i avvikssystemet til kommunen ved de fleste sykehjem. I tillegg har alle sykehjemmene praksis med å føre skader eller ulykker inn i beboerens journal.

Flere sykehjem har også forebyggende treningsgrupper, med individuelle tiltak knyttet direkte opp til den enkelte bruker.

Sykehjemmene skal også foreta risikokartlegging for å ivareta pasientenes sikkerhet. Noen av sykehjemmene gjør dette gjennom årlig vernerunde, inne og ute. Andre har egne kartlegginger.

6.3.3. Førstehjelp

Alle sykehjemmene hadde førstehjelpsutstyr tilgjengelig. Alle rapporterte om ansatte med ansvar for etterfyll av førstehjelpsutstyr. Alle sykehjemmene hadde enten hjertestarter i bygget eller i nærliggende bygg til sykehjemmet.

 Hjertestarter

6.4. Smittevern – funn

Alle sykehjemmene vi besøkte hadde gode og detaljerte rutiner for forebygging av smittsomme sykdommer gjennom sitt infeksjonskontrollprogram. Rutiner for avfallshåndtering så ut til å fungere tilfredsstillende.

6.4.1. Legionella – funn

Rutiner for legionella var det flest sykehjem hadde forbedringspotensial på. Etter at vi varslet tilsyn av sykehjemmene ble det i flere av kommunene satt i verk umiddelbare tiltak

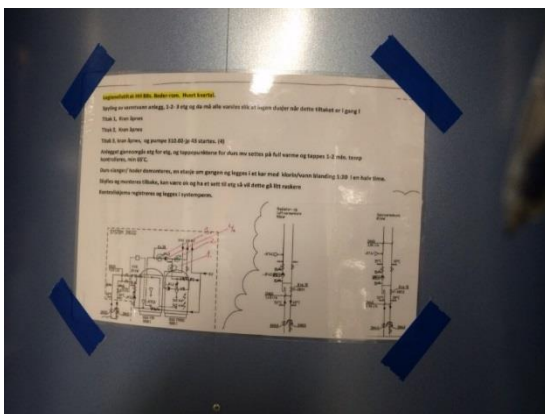
for å bedre legionella-rutinene ved sykehjemmene. Flere fikk i løpet av høsten gjennomført risikokartlegging for legionella på sykehjemmet, eller kommet i gang med nye rutiner for behandling av vannforsyningsssystemet. Resultatet ved tilsyn var derfor at flere av sykehjemmene hadde fått på plass mange gode rutiner.

Legionella-forebygging er omfattende, og kan være et krevende område å få oversikt over helt og fullt. Ved tilsynet ga vi sykehjemmene tilbakemelding der vi så det var forbedringspotensial. Dette var alt fra manglende risikokartlegging, gjennomgang av eksisterende rutiner, valg av behandlingsmåte for varmtvannssystemet, bedre kontroll av temperatur ved tappepunkt, sirkulasjonsledning og beredere samt rutiner for regelmessig prøvetaking for legionellabakterier.

Noen sykehjem hadde kommet lengre med dette arbeidet enn andre. Der det manglet mye ga vi avvik. Sykehjem som hadde en god del på plass, men manglet feks oppdatering av risikokartlegging eller tiltaksplan ved legionella-funn, fikk anmerkning med forbedringspotensial.

Vi har også anbefalt at risikokartleggingen inkluderer kart/tegning over ledningsnett for kaldt og varmtvann der kritiske punkt for oppblomstring av legionella er synliggjort.

I etterkant av tilsynene har vi utarbeidet en kortversjon av legionella-anbefaling for sykehjem. Denne sendte vi per epost til teknisk avdeling i alle kommunene. Oversikten omfatter hvilke krav som gjelder til sykehjem, eksempler på praksis fra andre kommuner.

📷 Driftsinstruks for legionellaforebygging oppslått på VV-bereder i teknisk rom på Høgehaug bo – og behandlingssenter

7. Oppfølging etter tilsyn

Kommunene er ansvarlig for å følge opp avvik og anmerkninger som påpekes i tilsynsrapportene. Miljøretta helsevern Hallingdal vil følge opp at dette gjøres. I rapportene ber vi kommunen om selv å foreslå tiltak innen rimelige tidsfrister.

Dersom påpekte avvik ikke gis en tilfredsstillende oppfølging slik at det kan lukkes innen rimelig tid, kan forholdet kreves rettet med hjemmel i folkehelseloven kapittel 3. Det kan da være aktuelt å gi pålegg om retting etter § 14. Vedtak kan påklages til fylkesmannen (jf. Folkehelseloven § 19).